

Vera Kujanpää: Kielittäjä

Alkuperäisessä versiossa käytettyjä j:llisiä ja muita tulkinnanvaraisia tapauksia esitetään suluissa tähdellä merkittyinä: dielot (*jielot tai *jielöt) 'asiat', kodii (*kojii) 'kotiin' jne.

Näytelmä, jonka esityksestä on myös Matti Koukkusen toteuttama VHS-videotallenne, on kirjoitettu Helsingin Suojärvi-seura ry:n juhliin. Esittäjinä olivat todelliset Rauha, Hilikka ja Raili, jotka ovat seuran parhaita kielentaitajia.

Henget / henkilöt:

Rauha – maltillinen karjalaisemäntä

Hilikka – karjalaisnainen, joka on pettynyt rakkausasioissa ja jota kismittävät kylän asiat

Raili – naapurin tyttö, joka ajattelee asioita, tuo tietoja taloon ja yrittää olla avuksi emännälle

RAUHA

(Istuu huoneessa, kutoo sukkaa, puhelee yksin.) Pidäis lopettua nieglonda, ruveta mužikkoin sobie korjuamaa. Suovattan tullaa kodii (*kojii) mečas, suahaa lujat sovat piäl. Vai rubei lunda tuuččuamaa?

(Sinčois kuuluu kolinua.)

RAUHA

Ken rištikanza tämmözel ilmal on lähtenyt liikkehel? A-voi-voi, kouhtazilleego tulit? Terveh, terveh!

HILKKA

Terveh, terveh (*tervee)! En tullut kouhtazillee, mekkozen jätin sinčoin nuaglaa, vuarnaa. Vai on pihal pučn siä? Yksikai kyläl lähin! Himoitti tulla kuulumizie tuomaa. Ajattelin, vuotat sie minuo.

RAUHA

Vuotan, vuotan! Mintäh en vuota bratanua?! Aivinhai pidää vuottua, kuulen ehki dielot (*jielot). Miul on ruajetta ylen äijä, en kyläl kergie: villat pidäis kartata, pelvahie kezrätä, mattokangahan ajattelin panna. Työnnän vieštin. Tulethai kangasta kiärimää, toinah tulet?

HILKKA

Tulen, tulen! Mekkeliegö (*meččeliögö) nenga äijän ruat? Ei ruadiet (*ruajiet) ruannal lopu! Olishai miulgi ruajetta! Mie käjel viippuan da assun kyläl, kuulen ehki kai dielot (*jielot). Dorgazel oli tuučannut lunda, odvi piäzin tänne. Pidi astuo tarkkaze.

(Eteisestä kuuluu kolinaa. Ovesta ilmestyy Raili.)

RAILI

Terveh (*tervee)! Nouzettelin, lähin puodii (*puojii). Mamma käski kzyö, pidäisgö teil tuuva tavaruua puodis (*puojis)?

RAUHA

Egläi käimmö, ei tarviče ni midä. Passibo vai! Kuule sie, Raili, kuuluugo kyläl midä uutta?

RAILI

Da, teijän agjal kuuluu! Brovazen akka mäni lasta suamaa sairaalaa. Kädilö (*käjilö) Hämäläni oli männyt toizel kyläl. Pidää lähtie! Hyvästi!

RAUHA

On sil kädilöl (*käjilöl) ruajetta! Aivin pidää olla takas da matkas. Nenga keväel päivän vallottuo nägyy tulokset.

HILKKA

Vai miul on tähellistä dieluo (*jieluo). Sie et, Rauha, usso!

RAUHA

No, sano!

HILKKA

Puzoisvuaraa oli ollut regi rahvasta. Mändy oli sulhaistamaa Könttää nuorembua tytärdä Maijuo. Vanhembu jiaä čuurukaššeliie kandamaa.

RAUHA

Kembö oli sulhasmies?

HILKKA

Sanottii, oli Ryzän poigie. Tuo se Raili huomen vieštie meijängi agjal.

RAUHA

Otettiigo sulhassus vastah da kembö oli puhemiehenä?

HILKKA

Otettii vastah, kui kuuldii Palviezen Vas'un (*Vašun) iäni. Hänee vet ussotaa da ukset avataa, širmakan (*žirmankan) iäni kui kuullaa!

RAUHA

Vas'ukki (*Vašukki) on hyvä puhemies. Häi paginat lykkiää, olloh vai vähäni vuassaista. Daigo bes'odat piettii?

HILKKA

Soittaja Vas'ukki (*Vašukki) kui keral oli, ga takihai piettii. Bes'odat oli pietty da hyvät. Vas'ukki oli širmakal (*žirmankal) vejellyt. Vai pahua mielä otan, kui en piässyt sinne. Olin muate rubiemas,

kuulin – vakkinazet aižakellozet, hyppäin ikkunaa. Ukko röngevyi, sanoi: "Magua tadehillee kaikkie kellozie kuulemas!" Varevuin, en lähten, kygrytin kois. Joga briegus olen ollut, nyt otan pahua mieltä, kui en piässyt.

RAUHA

Tovessaago aižakelloloin iänen eroitat?

HILKKA

Tovessaa! Mie tunnen kai Jehkilän, Kuikansellän, Maimalammin aižakellot. Nämä oldii vakkinazet kellozet.

RAUHA

Kačo, Raili tuloo! Daigois sie tulet lujuzie kehumaa? Mänitgö siegi sulhassustaloh?

RAILI

En männyt, olin muijal kyläs. Tulen sanomaa: siel Brovazes on kuuluo tyttöni. Lapsi da muamo hyvin voijaa. Issun kodvazen, sit jatkan matkua puodii (*puojii). Mänen ostamaa pulverie da muilua. Huomen pezen buukkuo, lähen.

RAUHA

Issu, eihäi ni minne ole kiireh (*kiiree)!

RAILI

Ei jo kiireh (*kiire) ole! Leikkuan hos ribuo. Konzabo piettänöö lujuzet?

HILKKA

Kuulemmohai: paissaa kyläl, tuuvaa vieštit!

RAUHA

Kučutaa taki svuadboo. Pidää vai ruveta lahjua kaččomaa! Olihαι miulgi yksi Lari, lubai miun ottua, ga otti Hourin.

HILKKA

Kenen Hourin?

RAUHA

Ka sen taivoinkerkän! Mie sanoin: "Ongo Houril enemmän rožua da rungua kui miul?"

HILKKA

Kuibo häi sinuo akaksi pyrritti?

RAUHA

Pedrunpäivän pyrritti, sanoi: "Mäne kujonsuuh (*-suu), vuota!" Mie tulen, kačon: pyörä tuloo, Lari ohjuua, Houri istuu rungon piäl kokottaa. Sih jäin kui livoin ad'vo (*ajvo). Kokoida ozutin, sanoin: "Täs, velli, siulles!" Vai jallat oldii jygiel, kui kodii (*kojii) assuin.

HILKKA

Mintääbö ussoit Larie? Häi oli iän kaiken tyttölöin muanittaja! Dai minuo pitkää puaraa pyrritti. "Vet askelda siun rinnal en assu!" sanoin. Kerran hänel sanoin: "Siul ei ole muuda mieles, kui tyttölöin smuččimini!" Suuttui. Sanoin: "Yhtä tyttyö käjes piet da toizel silmiä isset!"

RAUHA

En jällespäi ole enembiä kuullut.

RAILI

Oллоogo lapsie suadu? Viegö liitto kestää?

HILKKA

Kyläs himoittais käyvä, kuulis muailman dielot (*jielöt). Ruadiet (*ruajiet) jiähää ruadamatta.

Ukko on rutto, ei vai mi männe mielä myö, jo rôngähtää. Ruajetta on piäličči miäräs.

RAUHA

Lopeta kyläs slavimini! Ukkos parembana pidää.

HILKKA

Negi vähäzet pidää lopettua. Voi-voi, a-voi-voi!

RAILI

Kuundelin täs teijän paginoi. Ruadei (*ruajei) valititto, da kyläs käyvä olis hyvä nuaburiloi kaččomaa da iččie ozuttamaa.

RAUHA

Nuaburin tyttö mäni hypyl pruznikas. Briha oli sanonut: "Akaksi kui himoittanoo, läkkä miun ker! Hyppiä pyörän rungol!" Tyttö mäni, da hyvin hyö eletää.

HILKKA ja RAILI

No, tämän nygöi lopetammo täh! Nyt lähemmö dovariššua eččimää da lyštie pidämää hot Hedudädän (*-jäjän) diädinän (*jiäjinän) luol!